

Pere Rovira

Pere Rovira (Vila-seca de Solcina, Tarragonès, 1947 -)

Pere Rovira es un poeta, novelista, ensayista y traductor catalán con una larga trayectoria docente en la Universidad de Lleida en el campo de la poesía moderna. Su obra ha sido traducida al castellano y al gallego, y también al francés, inglés, ruso y polaco.

Es conocido principalmente por su poesía de naturaleza íntima, pero sus dos últimas obras, *La*

finestra de Vermeer (2016) y *Música i pols* (2019), dos diarios personales, apuntan a un cambio de género, donde el autor se sincera sobre varios temas relacionados con el paso de tiempo, entre ellos la vejez y la muerte.

A partir del poemario *Contra la mort* (2011), el poeta se enfrenta a estos temas, a medida que él mismo los va experimentando en su propia piel. El mensaje que trasmite este poemario es puramente vitalista: la senectud se debe vivir con plenitud y con amor. Rovira niega la servidumbre del amor a la tiranía de la edad; el amor se convierte en un arma poderosa que vence a la muerte.

En su primer diario, *Diari sense dies (1998-2003)*, publicado en 2004, el autor todavía percibe y habla de la vejez desde la distancia, relegándola al orden de los temas secundarios. Por el contrario, en *La finestra de Vermeer* (2016) el tema de la vejez gana en fuerza. Allí apreciamos cómo la sensibilidad del autor se desliza sobre los propios padecimientos físicos, imposibles de ignorar, y la desaparición paulatina de sus conocidos. Todo eso le lleva a sentir la muerte más cerca y reflexionar sobre su propio final. En la visión de su propia vejez predominan todavía aspectos positivos: la suavización del carácter, la soledad buscada para poder evadirse escribiendo y la oportunidad de compartir más tiempo con la familia.

Aunque en la obra de Pere Rovira predomina el vitalismo, el autor no elude la parte negativa de la vejez; de hecho, son sobre todo los males físicos y la gradual pérdida de energía lo que le sirve de recordatorio de sus años. A menudo reflexiona sobre la relación entre los jóvenes y los viejos; en ambas fases vitales reconoce y señala aspectos positivos y negativos. El autor concluye que no desea volver a ser joven, sino que sostiene que mediante la acumulación de experiencia interior uno debe poder ajustarse a la nueva realidad, entender qué significa ser viejo y aceptarlo con coraje y felicidad. La personalidad se moldea en el inevitable paso del tiempo, y la experiencia de envejecer se convierte en condición del aprendizaje.

Su diario más reciente, publicado en abril del 2019, ha sido juzgado como más oscuro que el anterior. El tono más grave del diario revela cierto temor del autor por el final. Con frecuencia menciona la muerte como la llegada de la nada, la que arrebató todo cuanto ama: a su mujer y a su familia, a los libros y a la escritura, al buen vino y la comida, a la contemplación de almendros en flor o de la primera golondrina anunciando la llegada de la primavera. Pero el amor vuelve a ser el motor vital para Rovira y un amplio tema a explorar en sus formas más nuevas relacionadas con la senectud: "Siempre se pueden aprender unas nuevas formas de amar", dijo durante nuestra entrevista, recordando el nacimiento de su primer nieto.

Citaciones:

En defensa del amor en todas las edades:

“La qüestió de l’amor i l’edat, de les edats de l’amor, és una de les més importants de la vida. No s’ha resolt encara. [...] El que ja no es toleraria de cap de les maneres i provocaria la riota general, o la indignació, seria que dos vells s’abraressin, es besessin, etc., públicament.” (*Vermeer*: 52)

“I mai, potser, la paraula *amor* ha estat utilitzada amb més propietat en una obra de pel·lícula [*Amour* de Haneke], Perquè ens trobem davant d’un amor definitiu, final, que ha unit dues vides i les abraça més fort que mai enfront de la malaltia, la misèria corporal i la mort. L’amor dels vells, menystingut quasi sempre en el cinema i la literatura, poderós, radical, solitari per força i per orgull.” (*Vermeer*: 224)

“Érem joves, i ja no serem mai més. No cal lamentar-ho. El pas del temps hauria estat terrible si un dels dos s’hagués quedat sol, però tenim la gran fortuna d’haver passat junts aquests vint-i-cinc anys.” (*Música i pols*: 138)

“La meva intervenció en el concert va ser íntimament dedicada a aquest futur nét o néta que ja he començat a estimar. Sóc un vell, però encara he d’aprendre formes noves de l’amor.” (*Música i pols*: 193)

Sobre el amor físico:

“Per a un home que ha adorat les dones i l’amor físic, ser vell significa sobretot haver de conviure amb la mort del sexe. Però és una mort relativa, perquè la sexualitat continua vivint en la imaginació i de residus. La impotència definitiva només arriba amb la mort de debò, la mort total.” (*Vermeer*: 299-300)

Que no escriguin els vells coses de sexe,
que siguin els profetes del fracàs;
si la musa es despulla en el seu jaç,
Al jove se’l disculpa; al vell, se’l vexa.

Els vells poetes hem de malparlar
Del cos estafador; sols se’ns permet
El plany pel que hem perdut i tenir fred,
Ser aspres, metafísics, badallar.

La casta poesia et vol asèptic
De fets i de paraula, cellajunt,
Pregador i entrenat per ser difunt,
De cintura en avall un catalèptic.

Fujo d’aquest infern lletraferit
Volant amb tu pel cel del nostre lliet. (*Música i pols*: 241)

“Se sol afirmar que l'atracció física dura el que dura; que la vida conjugal mata la passió; que els cossos, per atraure, han de ser joves; que l'edat converteix l'amor en amistat, o en odi; que la senectut és adversària del sexe, etc. Són tòpics, de vegades falsos, com sap qualsevol persona amb una certa experiència en aquests assumptes. No hi ha amor més resistent que l'amor vell. Per això ha arribat a vell. Però, per envellir bé, l'amor ha de ser divertit i plaent.” (*Música i pols*: 299)

En defensa de la vida:

“No crec que sigui un gest tan savi preferir la mort als mals de la vellesa. Em sembla que és més savi entendre què significa ser vell i viure-ho amb coratge. Sempre queden plaers i benaurança, si se saben trobar.” (*Vermeer*: 83)

Sobre ser viejo:

“Ahir vaig parlar a la Celina dels meus malestars d'aquests dies. Li vaig dir que, als dolors físics, s'hi afegeixen ara el cansament mental i les poques ganes de fer res. Molt sovint estic desanimat, i la mateixa manera de viure que abans m'agradava tant ara m'avorreix. Dormo poc i malament. Tinc pensaments negres i apresions de mort. Em sento com engabiat, no en un espai, perquè aquesta casa és un dels pocs llocs que m'agraden, sinó en una situació, feta alhora de soledat i de repudi de la majoria de possibles companyies, una situació marcada irreversiblement per la meva velledat. Sóc un vell cansat, sol i amb poques esperances, així em veig i així dec ser.” (*Música i pols*: 112)

Sobre la muerte:

“Així estan les coses, així són; vivim distretament, com si no ho sabéssim, i fem bé: val més ignorar que en un instant ho perdrem tot.” (*Música i pols*: 129)

“[...] abunden els poetes que s'expressen com si fossin immortals, o com si la mort fos un tràmit sense importància. Els fa més por envellir, perdre segons quines potències. Però res no ens salvarà de morir, aquesta és la qüestió.” (*Música i pols*: 133)

La mort, fins i tot la mort d'un pare, quan encara no ets vell, no la sents com una cosa teva, que algun dia també t'arribarà a tu. Quan ets vell, en canvi, ja no saps separar cap mort de la teva pròpia mort.” (*Música i pols*: 187)

“Tot això em deprimeix. La podrida mort. Aquesta mena d'epidèmia de càncer que s'endú tantes persones bones. La sensació, la por, que algun dia ens pot tocar a nantros. Sovint em quedo mirant un racó de casa, els llibres, els discs, la butaca on m'assec a llegir, i tinc una impressió de provisionalitat, de vida efímera, de pèrdua. Tot s'escapa, s'acaba, em fuig. En aquesta situació se'm fa difícil escriure i de vegades tinc la temptació d'abandonar aquestes notes; m'hi resisteixo perquè seria com una rendició, com acceptar que, en efecte, tot s'està acabant. I apropar el punt final.” (*Música i pols*: 195)

“No sabem ni com, ni quan, ni on morirem. Només podem pensar a fer-ho passablement. Si durant la vida hem intentat fer bé tantes coses insignificants, haurem de procurar resoldre de la millor manera possible l'última cosa que farem, la qual serà, òbviament, d'una importància definitiva.” (*Música i pols*: 212)

“Hi ha el gran tòpic literari de la mort com un son etern, en el qual és de suposar que per fi es produeix el descans sense fissures, el no-res total. Però, ¿qui sap? ¿I si en comptes del son etern es tractés del somni etern? ¿I si estiguéssim condemnats a somiar sempre, ja sense despertar-nos mai? Depèn del que somiïs, dirà

algú. Si no podem triar els somnis quan vivim, cal suposar que tampoc no podem triar els somnis de la mort. ¿O sí que podem? Potser la recompensa, el paradís, serà tenir els somnis que vulguis. I l'infern, que els somnis que vulguin et tinguin a tu." (*Música i pols*: 222).

Por: Katerina Valentová katerina.valentova@udl.cat [<mailto:katerina.valentova@udl.cat>]